Vrijdag 15 October 1943 DAGBLAD 60ste Jaargang, No 4030

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zon. ags). Abonnementsprijs voor het Staatsdeel f 1.50 per maand [Aruba f 2.—] bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f 0.10.

Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG Spreekuur van de Redactie 16—18 uur. Redactie Tel. 1858. Uitgeefster: Paulus-drukkerij, tel. 1550. Bureaux: Conscientiesteeg 27—29. Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba: J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38

Kantoor voor Administratie Gebiedsdeel Bonaire: M. L. BOOI. Bredestraat, Kralendijk.

ZAPOROZHE INGEPALMD.

Duitsers vernielen de Dnjepr-dam bij hun aftocht.

Geallieerden landen ten Noorden van de Volturno.

U. S. A.-vliegtuigen doen grote daglicht-aanval op Midden-Duitsland.

Duitsers en Japanners protesteren bij Portugal.

DE TOESTAND VAN HET RUSSISCH-FRONT.

Henry Cassidy seint uit Moskou:

Het Rode Leger rolde door de moddervlakten van de beneden-Dnjepr in de richting van de Krim, nadat het de Duitse linies aan de rivier de Molochnaya verbroken heeft en zich een weg naar de stad Melitopol baande.

Berichten van de frontlinie meldden dat reeds straatgevechten in Melitopol gaande zijn maar over de uitslag van de strijd wordt niet getwijfeld. De Duitse spoorwegverbindingen met de Krim zijn daar reeds verbroken. Enkel de lijn ten Westen van Kherson, welke de Duitsers onlangs voltooid hebben, is er nog. De berichten beschrijven de stad Melitopol als hoofdpunt der verdediging van de toegangswegen naar de Krim. Men zegt dat een ultra-moderne verdedigingslinie daar doorbroken is en dat enkele Duitse divisies welke van Taganrog, Mariupol en Ossipenko, terugvielen, aldaar zijn verslagen.

De troepen van Tolbukhin aan het Zuidelijk front, die doorbraken naar Melitopol, worden aan de rechterflank gesteund door eenheden die de linie van Zaporozhe op 105 kilometer verder ten Noorden verbrijzeld hebben en de buitenwijken van die stad bereikten. De derde stad — Gomel — aan het Noordelijk einde van het actieve front werd een slagveld toen de strijdkrachten die de rivier de Sosj overstaken dit centrum in Wit-Rusland bereikten.

Tussen de steden Gomel en Zaporozhe vermeerdert het Rode leger zijn druk op de Westelijke over van de Dnjepr nadat het de vijandelijke linie ten Zuiden van Kiev heeft doorgebroken in een poging om Kiev te veroveren alvorens de Duitsers de hoofdstad van de Oekraïne volledig vernield hebben. Het Rode leger is nu binnen of op de drempel van de vier grote Russische steden: Kiev, Gomel, Zaporozhe en Melitopol en dit schijnt op weg te zijn om enkele van zijn grootste overwinningen te behalen. In ieder geval vechten de Duitsers verwoed voor het behoud van deze steden. Er schijnt geen terugtrekking van de Krim gaande te zijn en dit duidt aan dat het Duits 17e leger spoedig op het schiereiland gevangen zal worden genomen, gescheiden van de rest van de Wehrmacht en bedreigd door de strijdkrachten van het Russisch leger die oprukken in de richting van de landengte van Perekop. Het Rode leger moet nog ongeveer 145 kilometer gaan van Melitopol naar Perekop en geen natuurlijke hindernis van enig belang ligt op zijn weg nadat de Molochnaya-linie gebroken is. Het afsnijden van het garnizoen van de Krim zou voor de Duitsers een der hardste slagen wezen, sedert het 16e leger te Stalingrad werd omsingeld en verpletterd.

De Duitsers zijn klaarblijkelijk van plan het schiereiland te houden door de troepen van uit zee en door lucht van voorraden te voorzien, en zich vast te klemmen aan zulke voorname stellingen als Perekop en Sebastopol. Of het Rode leger de Krim zal bestormen, of dat het zich verplicht zal trekken tot de monding van de Dnjepr zodat het Duitse leger er afgezonderd wordt, moet nog worden bezien.

De tactieken van de campagne van 1943 zijn in het algemeen geweest, om zoveel mogelijk de voornaamste sterktepunten voorbij te trekken en door de zachtste plekken heen te dringen.

„Rode Ster" zeide dat de rivier de Molochnaya aan weerszijden moerassen heeft en kleine zijtakken die door het lage land stromen, zodat het Rode leger zich gesteld zag voor moeilijke hindernissen. Het blad zegt dat de Russen de rivier ten Noorden en ten Zuiden van Melitopol zijn overgestoken. De opening werd snel vergroot en de strijd breidde zich uit over een wijd front. De strijders van het Sovjet leger versloegen telkens de tegenaanvallen welke van Melitopol uit gedaan werden. De Duitsers verdedigen huis voor huis en straat voor straat, maar de Russische soldaten hebben het midden van de stad reeds bereikt. „Pravda" zeide, dat de Duitsers Melitopol gebruikten als hoofdkwartier voor de economische exploitatie van Zuid-Rusland en dat zij daar veel graan hebben opgestapel. Zij poogden de stad leeg te roven bij de nadering van het Rode leger en het bericht zeide dat zij alles wat van waarde is uit de stad voeren. De uittocht van de burgerbevolking veroorzaakt een grote paniek. De naziecommissarisgeneraal van de provincie Melitopol zou zijn gevangen genomen toen hij op inspectie was aan het front. „Pravda" zeide dat achtduizend jongens en meisjes met geweld uit de stad gevoerd werden om in Duitsland te gaan werken. (Moskou, (AP) 15.10).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

„Onze troepen aan het Zuidwestelijke front gaan voort met de ontwikkeling van hun offensief. Zij braken de wanhopige vijandelijke weerstand en veroverden op 14 October het gebiedscentrum van de Oekraïne de stad Zaporozhe. Alzo is het bruggehoofd, dat de Duitsers bij Zaporozhe op de linkeroever van de Dnjepr hadden, opgeruimd.

In de richting van Melitopol leverden onze troepen hardnekkige straatgevechten in de stad Melitopol. De Duitsers lijden hevige verliezen aan manschappen en materiaal. De spoorlijn, welke Melitopol met de Krim verbindt, is door onze troepen op twee plaatsen doorgesneden. Melitopol is van de Krim afgescheiden.

Aan de middenloop van de Dnjepr op de rechteroever van de rivier, ten Noorden en Zuiden van Kiev, gingen onze troepen voort met het leveren van succesrijke, gevechten ter uitbreiding van hun bruggehoofd. Hierbij werden hun stellingen belangrijk verbeterd. Onze troepen sloegen tegelijk alle Duitse tegenaanvallen met hevige verliezen voor de Duitsers af.

In het gebied ten Zuiden en Noorden van Gomel gingen onze troepen voort gevechten te leveren voor de uitbreiding van hun bruggehoofd op de rechteroever van de rivier de Sosj in hetzelfde gebied als tevoren.

In andere sectoren van het front heersten er opgevoerde verkenningsactiviteiten en artillerie- en mortierenduels. Op 13 October ontwrichtten of vernielden onze troepen aan alle fronten 96 Duitse tanks. 97 Vijandelijke vliegtuigen werden in luchtgevechten en door het afweervuur neergehaald". (Moskou, (AP) 14.10).

RUSSISCHE DOORBRAAK BIJ KIEV.

Het Duitse nieuwsagentschap Transocean deelde mede, dat de Russen plaatselijke openingen geslagen hebben in de Duitse linies in het gebied van Kiev.

In zijn dagelijks commentaar voor de radio zeide Kapitein Sertorius, dat de Russen bressen sloegen in de Duitse linies nabij Zaporozhe, doch dat deze weer gesloten werden. Van de gevechten bij Kiev zeide Sertorius: „De Sovjets werpen massa's manschappen ten Zuid-Oosten en Noorden van de stad tegen de Duitse stellingen van hun bruggehoofden aan deze zijde van de Dnjepr. Gisteren wist de vijand enkele openingen te slaan, doch geen grote doorbraak te maken. Bittere gevechten laaiden hedenmorgen in deze sector op met grote felheid" (Londen, (AP) 14.10).

SJOSTAKOVITSJ'S ACHTSTE SIMPHONIE.

In Moskou werd bekendgemaakt, dat het winterconcert-seizoen op 15 October zal worden geopend met de opvoering van Dmitry Sjostakovitsj's 5e symphonie door het staats symphonie orkest in het Conservatorium van Moskou. Een der hoogtepunten van het seizoen zal de première zijn van Sjostakovitsj's 8e symphonie in het begin van November. De symphonie zal gespeeld worden door het staatsorkest onder leiding van Evgeny Mravinsky. Dit is het tweede grote werk dat tijdens de oorlog door den componist voltooid werd (Moskou, (AP) 14.10).

AANVAL OP MIDDEN-DUITSLAND.

Robert N. Sturdevant seint uit Londen:

De groeiende Noordamerikaanse bombardementsvloot kwam opnieuw in actie tegen Duitsland na drie dagen rust. Men drong diep boven Duitsland door in de zesde grote onderneming van deze maand door de Noordamerikaanse luchtmacht. De eerste berichten zeiden, dat verschillende doelen in Midden-Duitsland getroffen werden door de hoog vliegende zware toestellen, welke door Thunderbolts begeleid werden. Een vroege bekendmaking, volgens welke de doelen ver binnen Duitsland gelegen waren, gaf te kennen, dat de aanval op betrekkelijk lange afstand geschiedde.

Indien de Noordamerikanen in de tweede helft van de maand op dezelfde wijze voortgaan als in de afgelopen 14 dagen dan wordt het zeer waarschijnlijk, dat het Bommenwerperscommando van de 8e luchtmacht het vroegere record van 10 grote ondernemingen per maand zal breken; dit gemiddelde werd behaald in Juli en wederom in September.

De aanval was de eerste sedert die van 10 October op de oude stad Münster, 65 kilometer van de Nederlands-Duitse grens verwijderd. Deze was in een reeks die drie dagen aanhield en een record bracht voor de aanvallen op lange afstand: het bombardement van 9 October op doelen in Oost-Duitsland, Polen en Oost-Pruisen door Vliegende Forten en Liberators. In deze reeks werden ook nog de vliegtuigfabriek en duikbotenwerven te Bremen en Vegesack gebombardeerd.

De strijdmacht welke heden gebruikt werd is blijkbaar van belangrijke omvang, aangezien Luitenant Generaal Ira Eaker slechts vier dagen geleden bekendmaakte, dat de Noordamerikanen thans in staat zijn bombardementsarmada's van meer dan 400 toestellen uit te zenden. Waarschijnlijk zijn strijdmachten van dergelijke grootte gebruikt bij de aanvallen op Bremen en Oost-Duitsland.

De aanval maakte ook een einde aan de rust in de ondernemingen van de Noordamerikanen en de Royal Airforce. De Britse zware vliegtuigen trokken niet uit sedert de nacht van 8 October toen zij krachtige slagen toebrachten aan Hanover en Bremen.

Een rapport dat juist vrijgegeven werd over een studie van verkenningsfoto's van de schade te Hanover — dat de Raf driemaal trof sedert 22 September — toont aan dat haast geen enkel huis onbeschadigd bleef in het centrale deel van de stad tussen het voornaamste spoorwegstation en de Machee ten Zuid-Westen ervan.

Het meer zelf werd door de Duitsers overdekt en gecamoufleerd teneinde de aanvallers van het doel af te leiden, aldus meldde het nieuwsbureau van het Ministerie van Luchtvaart. De foto's tonen voltreffers op de fabrieken en ongeveer 4 vierkante kilometer van „vrijwel algehele verwoesting in het zaken- en kantorengebied van de stad. Het Ministerie van Luchtvaart zeide: „De vernieling der hoofdkantoren van vele industrie-ondernemingen moet ongetwijfeld grote verwarring en uitstel in de productie veroorzaken" (Londen, (AP) 14.10).

DE STORM OP CARAIBISCHE ZEE.

Een tropische storm van onbekende hevigheid naderde het Westelijke punt van het eiland Puerto Rico uit het Zuiden. De laatste berichten gaven te kennen, dat de storm op ongeveer 160 kilometer ten Zuiden van het Westelijk punt van het eiland verwijderd was (San Juan, P. R., (AP) 14.10).

DE ORKAAN BIJ PUERTO RICO.

Het Noordamerikaanse weerbureau te San Juan (P.R.) hief gisterenmiddag het orkaan-alarm op in de Oostelijke Virgin eilanden nabij Puerto Rico, doch voorspelde, dat tropische stormwinden met een snelheid van 80 tot 120 kilometer per uur binnen de volgende acht uren het Westelijke punt van het eiland Puerto Rico zouden raken. Het rapport werd om 15 uur uitgegeven.

Het centrum van de storm werd opgegeven als ongeveer 17 graden 45 minuten [Dit is op ongeveer één-vierde van de afstand P. R. — Curaçao]. Noorderbreedte en 67 graden 15 minuten Westerlengte. De orkaan bewegt zich in Noordelijke richting met ongeveer 15 kilometer per uur. Binnen de volgende acht uren zal hij door de Mona Passage gaan. [Deze ligt tussen Puerto Rico en Santo Domingo]. Er is een zware regenval. De schepen krijgen de raad binnen de havens te blijven. (San Juan, P. R., (AP) 15.10).

BEKENDMAKING VAN DE U.S.A.-MARINE.

De Noordamerikaanse Marine maakte bekend, dat twee Noordamerikaanse torpedojagers in de Middellandse Zee verloren gingen als gevolg van ontploffingen onder de waterlinie. Ook werd melding gemaakt van een mislukte poging om Attu te bombarderen. De Japanners vlogen hoog over de Massacre-baai en wierpen bommen die echter geen schade veroorzaakten. (Washington, (AP) 14.10).

Het nieuws van vandaag.

De soldaten van het Rode leger die aan het Zuidelijk Russische front onder leiding van Generaal Malinovsky vechten, vorderden in één dag 8 kilometer om de belangrijke stad Zaporozhe aan de Dnjeprbocht te veroveren. Deze overwinning is zo groot, dat Maarschalk Stalin er een speciale dagorder voor uitgaf en de kanonnen in Moskou een half uur vóór middernacht liet donderen. Hiermede is het Duitse bruggehoofd aan de linkeroever van de Dnjepr opgeruimd. De nazie-troepen moesten zich over de rivier terugtrekken en vernielden hierbij de grote Dnjepr-dam, zodat weer grote gebieden door het water overstroomd werden. Blijkbaar hadden de nazies de dam dus weten te herstellen, nadat zij twee jaar geleden door de Russen gehavend werd. In Melitopol, bij Kiev en Gomel, woeden nog steeds hevige gevechten en de val van deze steden wordt spoedig verwacht. Overigens heersen verkenningsgevechten en artillerieduels aan het front.

In Italië stromen de Geallieerde versterkingen nu over de Volturno nadat deze twee dagen geleden door het vijfde leger overgestoken werd. Thans wordt bekend gemaakt, dat ook van zee uit een landing werd uitgevoerd aan de Italiaanse Westkust ten Noorden van de Volturno. De Nederlandse kanonneerboot „Flores" behoorde tot de oorlogsschepen, die de landing steunden. De vijand wordt nu langzaam teruggerold langs het gehele front. Want ook het 8e leger vorderde nog en veroverde o.a. Casacalenda. Ook Vinchiaturo aan het Centrale Italiaanse front werd genomen.

De Geallieerde vliegtuigen bieden krachtig steun aan de Geallieerde legers en bestookten vooral de vijandelijke aanvoerlijnen.

Uit Engeland stegen gisteren weer Noordamerikaanse vliegtuigen op om overdag een aanval te doen op doelen in Midden-Duitsland. De bekendmaking noemde de doelen niet, doch geeft te kennen, dat het een grote onderneming was. Dit moet ook worden opgemaakt uit de bewering van Berlijn, dat 70 Geallieerde vliegtuigen werden neergeschoten.

De Duitsers en Japanners hebben thans geprotesteerd bij de Portugese regering tegen het verstrekken van bases in de Azoren aan de Britten. Blijkbaar begint men in te zien van welk belang dit is voor de Geallieerden. De Duitsers houden zich het recht voor „maatregelen te nemen, welke voortspruiten uit de veranderde situatie". In Lissabon is men voor deze Duitse „maatregelen" gereed.

Over ongegrond optimisme en andere gevaren.

Winston Churchill heeft het ware inzicht gehad in wat den gemiddelden Brit sterken kan, toen hij zijn geweldige redevoering hield in het begin van dezen oorlog en zijn volk „bloed en tranen" voorspelde.

En niet alleen den Brit, maar iedereen heeft nodig op een gegeven ogenblik de dreigende waarheid onder de ogen te zien.

Hoe werden we niet uitgelachen en voor een zwartgalligen profeet uitgemaakt, toen wij bij het begin van deze onze mening deze oorlog misschien 5 jaren duren zou!

In September 1939 bood iemand ons een weddenschap aan dat de oorlog met Kerstmis voorbij en klaar zou zijn. Welke Kerstmis, vroegen wij dezen overigens ontwikkelden man en zonder blikken of blozen beweerde hij: „Wel aanstaande Kerstmis natuurlijk".

Wij traden niet in zijn weddenschappen en dankten dezen man voor zijn aanbod.

Enkele dagen geleden weer een ander die wedden wilde en nu dat de oorlog in het voordeel van de Geallieerden zou zijn beslecht binnen drie maanden; hij wilde zijn pas alvast in orde hebben voor de reis naar Nederland.

Dit gevoel van feitelijk op niets gegrond optimisme is een ongezond verschijnsel.

En we zouden zo graag zien, dat het niet in de hand gewerkt wierd, noch door de pers, noch door oorlogsberichten per op Curaçao altijd te lawaaierig afgestemde radio, die we soms te verduwen krijgen?

Het is of men den mensen een stimulans geve; men vergeet, dat men de dosis telkens groter maken moet als men daarmede begint en dat men te doen krijgt met ontzenuwing, als men het opwekkend middel soms niet meer geven kan door omstandigheden.

Als er telkens weer teleurstelling volgt op „mooie" berichten, is het onvermijdelijk resultaat bij het grote publiek, dat de wil om vol te houden, de wil om offers te brengen, de wil om te lijden als het nodig is, verzwakt en verandert in zwaartillendheid in pessimisme en eindelijk bij velen in schadelijke en schandelijke onwil.

Wie, die iets te verliezen heeft, zal zijn gehele bestaan in gevaar brengen om een gevaar te helpen keren, dat al zo goed als overwonnen is?

Wij hoorden van heel onaangename gevolgen van dit kortzichtig optimisme, die we nu maar liever voor ons houden.

Waarom zal een man, die niet veel lust heeft om te gaan dienen op bevel van zijn regering in Londen, zich maar niet nog een paar maanden verbergen? De oorlog zal dan immers toch over zijn en dan heeft hij met een weinig ongerief ontlopen.

Indien zo'n man niet door optimistisch geschrijf en gepraat op het dwaze idee van „het duurt nog maar een dikke paar maanden" gekomen ware, zou hij zich zeker nog wel eens goed bedenken.

Ieder kan de moeilijkheden van een goede berichtgeving verstaan. Ieder kan begrijpen, dat men geen inlichtingen geven kan aan zijn mensen, waarvan de vijand misschien voordeel trekken kon.

Maar de oorlogsberichten, waaruit het gros der mensen afleidt, dat het nu bijna gedaan is en dat de vijand op de uiterste rand van de radicale nederlaag is, dat het nog maar een peuleschilletje is, wat daartoe nog gedaan moet worden, zijn uit den boze.

Dit zal ten slotte blijken een verkeerde uitwerking te hebben.

Der mensheid moet geleerd worden hoe slechts met een aanwending van alle, maar ook alle beschikbare kracht, verhoed worden kan, dat de door duivelse suggestieve inblazingen fanatiek geworden Duitsers de toekomst van ons en onze kinderen als vrije mensen, met menselijk zelfbeschikkingsrecht, in gevaar brengen.

Der mensheid moet geleerd worden, dat het dodelijke ernst is.

En dat grote schuld op zich laadt, ieder die zich niet geheel geeft voor de oorlogspoging.

Dat deze schuld gewroken worden zal. . . . . .

Maar is dit wel volkomen democratisch?

Waar moet het heen, als er voor democratie gevochten wordt, en er dan gedreigd zou worden met inbreuk op datzelfde menselijke zelfbeschikkingsrecht, waarom het dan eigenlijk heet te gaan?

Democratie is als een jongen van lager komaf, die voorheen met zijn kornuiten met een knoestige stok rondliep om kwaad te doen. Hij is op de duur tot ontwikkeling gekomen en tot een betere positie en stapt nu als een heertje rond, met een fijn kostbaar maar teer wandelstokje zwaaiend. Wat moet hij doen als hij behouden wil wat hij bereikt heeft, wat hij rechtmatig met opofferingen verwierf, als hij op een goede dag door zijn vroegere kornuiten met knuppels aangevallen wordt, om hem alles te ontnemen?

Met zijn stokje zwaaien, dat niet op zulk werk berekend latje?

Of moet hij met geweld of list een hunner hun knoestige stok ontnemen en daarmede er op los slaan?

Er is geen twijfel aan, of we zullen de strijd winnen, maar dan moet ieder zijn plicht doen en er moet toegezien worden, dat dit gebeurt, zonder vrees voor wie of wat en zonder aanzien des persoons.

BADOGLIO OVER DE OORLOGSVERKLARING.

Daniel de Luce seint uit het Geallieerde Hoofdkwartier in Italië:

Maarschalk Pietro Badoglio zeide, dat nu Italië met Duitsland in oorlog is, alle Italiaanse land-, zee- en luchtstrijdkrachten hopen hun vroegere bondgenoten te bestrijden. Het gezicht van den 72-jarigen maarschalk straalde nadat hij de gereedgemaakte verklaring had voorgelezen waarin werd bekendgemaakt, dat de Regering zich had gevoegd in de strijd tegen Duitsland. Hij zeide, dat alle Italiaanse strijdkrachten ter beschikking van Eisenhower zijn gesteld.

„Mijn troepen zijn speciaal geoefend voor strijd in de bergen en er is een belangrijk aantal van hen", zeide hij. Voorts legde hij uit: „Zelfs voordat mijn Regering oorlog verklaarde droeg ik den Italiaansen troepen op Corsica op om tegen de Duitsers te strijden en onze troepen vechten ook in de Balkan en Noord-Italië. De wil om te vechten bestaat niet alleen bij de Italiaanse Regering maar ook bij alle strijdkrachten en onder het volk".

Men vroeg hem welke Duitse reactie hij op de oorlogsverklaring verwachtte en vooral of zij van invloed zou kunnen zijn binnen de gebieden, die nog niet veroverd zijn. Hierop zeide Badoglio: „Zij kunnen niet erger doen dan zij reeds gedaan hebben in Italië. Voorts zeide hij, dat alle hoofden van Italië's diplomatieke missies in het buitenland, met uitzondering van den ambassadeur in Berlijn, „hun trouw aan mijn Regering bevestigd hebben".

In antwoord op een vraag welke de reactie van Japan zou zijn, zeide hij: „Het is moeilijk om te voorspellen wat het Japanse verstand zal voorschrijven" (Italiaans Hoofdkwartier in Italië, (AP) 14.10).

CURAÇAO

GEEN RECEPTIE IN HET ZEEMANSHUIS.

Wegens het overlijden van den eersten voorzitter van het Apostolaat ter Zee, den Heer L. Veltman, wordt de receptie, welke hedenavond gehouden zou worden in het R.K. Zeemanshuis, alhier, uitgesteld tot nadere bekendmaking.

BEGRAFENIS L. VELTMAN.

Hedenmorgen vond op de R.K. Begraafplaats aan de Rodeweg de begrafenis plaats van wijlen den Heer L. Veltman, oprichter van het R.K. Zeemanshuis en ook verder in scheepvaartkringen een geziene figuur. Op de begrafenisplaats merkten wij op de leden van het bestuur van het Apostolaat ter Zee, voorts den Heer Ir. J. F. Groote, Directeur van Openbare Werken waar de Heer Veltman vroeger werkzaam was, Dr. A. W. J. M. Desertine namens het Algemeen Nederlands Verbond, vrijwel het gehele hogere personeel van Openbare Werken en zeer velen uit scheepvaartkringen. Als slippendragers fungeerden mensen van C.S.M. en K.N.S.M. Enkele gebeden werden aan de groeve gezegd.

BEVOOGDING?

Ons gewerd thans de volledige text van het Aneta-telegram, van hetwelk wij jongstleden Woensdag reeds een kort uittreksel gaven ons door den plaatselijken Aneta-voogd toegezonden. Daar wij geen enkel motief hebben de volledige text van het telegram aan onze lezers te onthouden, laten wij hier de vertaling volgen.

Op initiatief van Mevrouw R. Marsman, weduwe van den welbekenden Neerlandsen dichter, die gedurende de invasie van Nederland zelfmoord pleegde [wij geven dit in letterlijke vertaling, zonder te kunnen uitmaken, of deze bewering juist is, of dat — wat men hier steeds vernam — Marsman verdronken is bij het oversteken — Red. Amigoe], werd in het „Netherlands House" te Londen gisteravond een Kunstenaarscentrum geopend met een Koffietafel. Ongeveer 30 Nederlandse kunstenaars van alle aard waren hierbij aanwezig. Zij werden ingeleid door den Minister van Onderwijs Gerrit Bolkestein.

Men besloot om de veertien dagen samen te komen voor debatten, besprekingen en ook zullen lezingen worden gearrangeerd.

Begeleid door Gerrie Schurmann, jong Nederlands componist, heeft Joy McArden drie van zijn nieuwste liederen gezongen, welke gebaseerd zijn op gedichten van **Willem Brandt** in zijn boek „Pacific".

Onder de aanwezigen bevonden zich A. van Doolaard, Johan Frabricius en ook de Luitenant ter Zee J. H. Jorissen, commandant van een motor-torpedoboot, die jongstleden Zondag (d.i. 26 September — Red. Amigoe) onder de kust van Frankrijk een vijandelijk vrachtschip van 3000 ton naar de kelder joeg. Luitenant Jorrisen heeft onder de schuilnaam Herman Cornel een aantal gedichten gepubliceerd, waarvan verschillende zijn verschenen in een bloemlezing, die onlangs door het letterkundig periodiek „De Stoep" te Willemstad, Curaçao, werd uitgegeven.

* * *

Voor de aardigheid laten wij hieronder volgen, wat de plaatselijke Aneta-voogd doorstuurde en waaruit het actieve leven van de Nederlandse kunstenaarswereld in Londen weggelaten werd:

Aneta vestigt er in een telegram de aandacht op, dat Luitenant ter Zee J. H. Jorissen, de Commandant van een motortorpedoboot, die dezer dagen onder de kust van Frankrijk een vijandelijk vrachtschip van 3000 ton naar de kelder joeg „onder het pseudoniem „Herman Cornel" een aantal verzen heeft geschreven, waarvan er verschillende zijn verschenen in de bloemlezing, die onlangs door het letterkundig periodiek „De Stoep" te Willemstad, Curaçao ,werd uitgegeven.

MEJ. PERSOON VERTROKKEN.

Een bekende figuur, Mejuffrouw Persoon, is hedenmorgen per vliegtuig naar Miami vertrokken. Mejuffrouw Persoon zal een functie gaan bekleden in Washington. Vele vrienden hebben haar spontaan uitgeleide gedaan.

ALFRED SENIOR NAAR NEW YORK.

Hedenmorgen zijn de Heer en Mevrouw Senior via Venezuela naar de Verenigde Staten van Amerika vertrokken. Het Statenlid Alfred Senior gaat allereerst om in de Verenigde Staten herstel van gezondheid te zoeken, maar tevens zal hij als Lid van de Voedselcommissie in contact treden met de Nederlandse Inkoop-Commissie te New York. Mevrouw Senior zal vermoedelijk eerst enige tijd in Cuba verblijven en zich daarna weder bij haar echtgenoot voegen. Wanneer de Heer en Mevrouw Senior zullen terugkeren is niet bekend.

25-JARIG JUBILEUM VAN DEN HEER EVERTSZ.

Morgen zal het 25 jaar geleden zijn, dat de Heer Jacobus Bienvenido Evertsz in gouvernementsdienst trad. Op verlangen van den Heer Evertsz zal deze dag echter in alle stilte gevierd worden, omdat verschillende zijner familieleden zich in bezet Nederland bevinden. De jubilaris is momenteel werkzaam op het eiland Aruba.

Toen Curaçao geteisterd werd door een der na-oorlogse epidemieën, die zo vele slachtoffers maakte onder een verzwakte bevolking, trad de Heer Jacobus Bienvenido Evertsz in dienst van de douane. Hij werd een plichtsgetrouw landsdienaar, die altijd klaar stond zijn taak zo goed mogelijk te vervullen. Hij trachtte zich ook zo veel mogelijk te bekwamen en door naarstige studie wist hij het examen voor hogere rang met goed gevolg te halen. Zijn werk werd echter niet altijd voldoende gewaardeerd en verschillende malen werd de zo ijverige en hulpvaardige Heer Evertsz bij benoemingen voorbijgegaan. Ten einde raad wendde hij zich tot Gouverneur Gielliam J. J. Wouters, die hem hierop tot hoofdkommies bevorderde, doch tevens overplaatste naar Aruba.

De talrijke vrienden van den Heer Evertsz hebben deze feestdag niet ongemerkt voorbij willen laten gaan. Zondag as. zal de Hoogmis in de Cathedrale Kerk van de H. Anna ter intentie van den jubilaris worden opgedragen en via radio Caracas zal een toespraak tot den jubilaris gehouden worden des morgens om 7.45 uur en des avonds om 20.15 uur.

Het spreekt vanzelf, dat de vele vrienden en kennissen van den Heer Evertsz deze dag tot een onvergetelijke zullen maken niet zozeer door luidruchtig feestbetoon als wel door hun toegenegenheid en milde vriendelijkheid.

A.M.C. TREFT REGELING.

De Algemeen Militair Commandant heeft met ingang van 13 October eervol ontheven van de functie van Commandant Nederlandse Troepen Habaai onder dankbetuiging voor de bewezen diensten Res. Kapitein der Infanterie K.N.L. George Seppen en op die datum den Commandant Nederlandse Troepen Suffisant, Kapitein V.K.C. Cornelis M. Meyboom tevens benoemd tot plaatsvervangend Commandant Nederlandse Troepen Curaçao.

FILM

Tsjetniks (Cinelandia). In deze film doen enige Hollywooders, wier karakterloze pruimentoetjes beplakt zijn met baarden en snorren, vergeefse pogingen werkelijke mensen uit te beelden door wat kabaal te maken en zoenpartijen te houden tegen een goedkope achtergrond van kartonnen bergen, alles aaneengelijmd met sentimentaliteit. De Gestapo-mensen blijken — voor wie het niet wist — allen aartsdomoors te zijn. Iedereen kan ze ertussen nemen.

ARUBA

VOOR HET ORINOCO-FONDS.

Het voetbal-minnende publiek verheugt zich over het grote nieuws, dat op 16 en 17 October as. de bekende Curaçaose sportclub Independiente ter overkomen om alhier een tweetal wedstrijden te spelen. Deze wedstrijden zullen plaats vinden op het Lago Sport Park te San Nicolas, terwijl de opbrengst dezer wedstrijden bestemd is voor het Orinico-fonds; de Banda San Miguel zal zorgen, dat de nodige afwisseling komt met mooie marsen.

Zaterdag 16 October speelt de Independiente tegen het kampioenselftal van Aruba, de bekende R.C.A. Ongetwijfeld zal dit een groot evenement worden, vooral voor Aruba, nu wij in lange tijd geen mooie wedstrijden hebben mogen meemaken. De wedstrijd van Zondag 17 October is van Independiente tegen het Militair elftal. Begin September heeft dit elftal op Curaçao reeds een wedstrijd gespeeld tegen Independiente, maar nu dient er revanche genomen te worden.

Vooral nu de wedstrijden gespeeld worden op het keurige terrein van het Lago Sport Park, hopen wij dat het publiek in groten getale zal opkomen om te genieten van deze sport-ontmoetingen en ook om bij te dragen aan de steunverlening voor de Orinoco-slachtoffers.

EMMASTAD

WACHTDIENSTEN: Vr., 15 Oct.:

Telegram Afdeling: tel. 307 na 23 uur tel. 353.

Shipping & Supplies: 7.30 tot 23 uur tel. 551 en 458; 23 tot 7.30 uur Gruter, tel. 455.

Scheepvaart Afdeling: Schinkel, tel. 299, Emmastad 113A.

Dok Afdeling: v.d. Veen, tel. 431 en De Boer II, tel. 234.

Prot. Gem. Emmastad: Kerkdienst: Zondag 17 October 9.30 uur (half tien) voorganger Prof. J. A. C. Fagginger Auer.

Sociëteit Groot Kwartier: Hiermede herinneren wij alle leden aan de dansavond op Zaterdag 23 October as. te geven door de Biljart Vereniging Holland, in samenwerking met de Sociëteit Groot Kwartier aanvangend 20 uur. De dansmuziek wordt verzorgd door de alombekende Piscaderaband, dus dit is in goede handen, verder worden er ook enige atracties aan het dansen verbonden, zodat alles bij elkaar genomen het een gezellige avond zal worden. Deze avond is toegankelijk voor alle bewoners van Groot Kwartier, alsmede voor alle leden der Sociëteit, Sport-, Biljart- en Kaartclub. Kinderen beneden 14 jaar hebben geen toegang. Introductie is nog in zeer beperkte mate verkrijgbaar bij de Heren Schijf en Ramberg, Groot Kwartier. De aanvrager der introductie moet in de zaal aanwezig zijn. Hieraan zal stipt de hand worden gehouden. Zonder introductie geen toegang.

Sportclub „Asiento": Zaterdag 16 October as. vriendschappelijke voetbalwedstrijd Asiento 1 — M.T.D. 1. Terrein Rio Canario; aanvang 16.30 uur.

Zondag 17 October vriendschappelijke wedstrijd Asiento Junioren — Groot Kwartier Junioren; terrein Rio Canario; aanvang 15 uur. Scheidsrechter: Henegouwen.

Zondag 17 October vriendschappelijke voetbalwedstrijd Asiento 2 — Willemstad combinatie; terrein Rio Canario; aanvang 16.30 uur.

Belangrijke voetbalwedstrijd: De voetbalwedstrijd tussen Asiento 1 — M.T.D. 1, welke verenigingen meestal doorgaan als de 2 sterkste Nederlandse clubs, belooft interessant te worden. Beide elftallen komen volledig uit. Wie de meeste kans heeft om te winnen, is moeilijk te zeggen, daar de verenigingen, vooral de backs, van beide clubs, goed zijn. Wat hun voorhoeden betreft, krijgen wij de tactische van Asiento tegenover de enthousiaste van M.T.D. Wie van de beiden de meeste doelpunten maakt, zal as. Zaterdagmiddag uitgemaakt worden. Een ieder, die een echte Nederlandse partij voetbal wenst te zien, raden wij aan om deze wedstrijd te bezoeken op het Asiento-terrein; aanvang 16.30 uur.

Sportclub „Asiento": Kwartaalwedstrijden te houden op de banen van de C.S.C.: Op de banen van de C.S.C. wordt Vrijdag 15 October om 16.30 uur de damesdubbel gespeeld: Mejuffrouw Else Lansberg - Mejuffrouw Louise Gomez Casseres vs. Mevrouw De Vries - Mevrouw Scheffer. Zaterdag en Zondag 16 en 17 October wordt de rest van de wedstrijden gespeeld. De tijden zullen nog nader worden bekend gemaakt. Wij wekken de leden van de Sportclub „Asiento" op om deze altijd gezellige wedstrijden te bezoeken.

DE HEER INDEN GAAT HEEN.

Men schrijft ons:

In de namiddag van Woensdag 13 October jl. had zich in het Clubgebouw van het Engels kamp te Suffisant, voor zover de dienst het toeliet, het bewakingscorps der C.P.I.M. verzameld om hun vertrekkenden chef, den Heer W. Inden, een hartelijk vaarwel toe te roepen.

De Heer H. Oetelmans, met de directe leiding van het corps belast, leidde met enige welgekozen woorden de sprekers in, die uit alle rangen van het corps naar voren traden om van hun waardering en respect t.o.v. dezen chef te getuigen. Voor den Heer Inden is het ongetwijfeld een grote voldoening geweest zulks te aanvaarden van personen met verschillende nationaliteiten, zodat de toespraken in het Nederlands, Papiamento en Engels werden gehouden.

Doch het bleef niet alleen bij deze hartelijke woorden. Den Heer Inden werd bovendien als blijk van bizondere sympathie een polshorloge en een tweetal Oosterse sierstukken aangeboden door den oudsten bewaker namens het gehele bewakingspersoneel.

Na deze plechtigheid bleven allen nog enige tijd onder gezellig gekout en gebruik van een koelen dronk bijeen, waarbij enkele der aanwezigen pittige zangnummers en voordrachten gaven.

Na afloop drukte de Heer Inden allen hartelijk de hand, waarna de leden van het bewakingscorps het clubgebouw verlieten, er van bewust afscheid te hebben genomen van een Chef, die hun allen een goed hart toedroeg en die bij hun allen in hoog aanzien stond.

Buitenland.

ROOSEVELT LEVERT CRITIEK OP ARGENTIJNSE REGERING.

De volgende verklaring werd door President Roosevelt uitgegeven: „Ik ben ingelicht, dat de Argentijnse Regering de publicatie heeft opgeheven van de Joodse bladen waarvan sommige reeds jarenlang bestaan. Hoewel dit natuurlijk een quaestie is, welke voornamelijk de Argentijnse Regering en het volk aangaat, kan ik niet nalaten uiting te geven aan mijn persoonlijk gevoelen, dat deze maatregel, welke duidelijk anti-semietisch is van aard en karakter, zeer overeenkomt met de meest weerzinwekkende trekken van de nazie - leer" (Washington, (AP) 15.10)

DE CABINETSCRISIS IN ARGENTINIË.

Reizigers uit Buenos Aires deelden mede, dat de eerste berichten over het aftreden van drie ministers in de Ramirez-regering in Buenos Aires de ronde deden kort vóór middernacht van 12 October toen verslaggevers stieten op het verzet van regeringsambtenaren bij hun pogingen om het nieuws te bevestigen. Verschillende verslaggevers werden gevangen gezet op de morgen van 13 October, terwijl de ambtenarij poogde om vast te stellen hoe het nieuws oorspronkelijk uitlekte: dit was een haast onmogelijke taak omdat reeds honderden personen het tegen het middaguur van Dinsdag wisten. De verslaggevers werden eindelijk Woensdagavond vrijgelaten.

Uit Buenos Aires wordt gemeld, dat de nationalisten een betoging ten gunste van de onzijdigheid hielden voor de Noordamerikaanse ambassade. Volgens deze berichten voerde de politie een charge uit met traangas en getrokken sabels. Autoladingen vol betogers werden naar het hoofdkwartier van de politie gebracht. Een winkelraam werd tijdens de troebelingen gebroken. Een der strooibiljetten, welke door de menigte verspreid werden, zeide: „De onzijdigheid is in gevaar, omdat grote machten, welke den lande vijandig gezind zijn, het pogen te verpletteren. Het verbreken der betrekkingen (met de as) is verraad. Wij zullen de nationale souvereiniteit verdedigen tegen elk imperialisme" (Montevideo, (AP) 14.10).

STIMSON OVER ITALIË'S OORLOGSVERKLARING.

De Noordamerikaanse Secretaris van Oorlog Henry Lewis Stimson zeide, dat het aanvaarden van Italië als mede-oorlogvoerende waarschijnlijk belangrijke invloed zal hebben op de strijd tegen Duitsland. Het is echter te vroeg om de waarde van de Italiaanse deelneming te schatten. Stimson verklaarde op een persconferentie, dat de hoofdmacht van het Italiaanse vloot zich reeds bij de Geallieerden gevoegd heeft op de Middellandse Zee.

De Secretaris zeide, dat de hoofdmacht van het Italiaanse leger zich binnen het gebied bevindt, dat door de Duitsers bezet is en grotendeels ontwapend is.

De Italiaanse burgers in het gebied van de nazies werken evenwel op velerlei wijzen met de Geallieerden samen, o.a. met sabotage en guerrilla-activiteiten.

Stimson zeide, dat de Koning en Badoglio een oproep aan de Italianen deden om hun pogingen te verdubbelen teneinde de Duitse troepen te verdrijven en „de belangrijke hulp te verdubbelen welke zij reeds gegeven hebben aan onze zaak" (Washington, (AP) 14.10).

FRANS COMITÉ BESPREEKT ITALIAANSE OORLOGSVERKLARING.

Het Franse Nationale Comité hield een langdurige vergadering waarbij men de buitenlandse politiek besproken zou hebben en Frankrijks houding ten opzichte van Badoglio's oorlogsverklaring. Toen de Comitéleden na vier uren de vergaderzaal verlieten weigerden zij om commentaar te leveren. Naar vernomen werd zou het Comité geen formele verklaring uitgeven. Kringen, die in nauw contact met het Comité staan, zeiden dat de Fransen geen diplomatieke stappen overwegen. (Algiers, (AP) 14.10).

BRITSE LANDING AAN DE MONDING VAN DE VOLTURNO.

Het Duitse Internationale nieuwsbureau deelde mede, dat Britse troepen zijn geland aan de monding van de rivier de Volturno. Ook gaf men toe, dat het 5e leger de Noordelijke oever van de rivier bereikt heeft op verschillende punten en zich op sommige plaatsen hecht nestelde niettegenstaande de krachtige Duitse tegenaanvallen (Londen, (AP) 14.10).

GEALLIEERDE OORLOGSSCHEPEN HELPEN MEDE.

Radio-Berlijn zeide bij een beschrijving van de Geallieerde aanvallen langs een breed front in Italië, dat verschillende oorlogsschepen voor de monding van de Volturno liggen en granaten werpen op de Duitse stellingen. (New York, (AP) 14.10).

PLAKKATEN OP DE MUREN VAN VATICAANSTAD.

De muren van Vaticaanstad zijn vol plakkaten waarop de onzijdigheid van de Heilige Stoel te kennen gegeven wordt, aldus meldde „Svenska Dagbladet".

De plakkaten zijn getekend door den Duitsen Commandant van Rome. (Stockholm, (AP) 14.10).

DUITSE MAATREGELEN IN ROME.

Volgens een bericht uit Zürich hebben de Duitsers de bevolking van Rome opgedragen voorraden van water en voedsel aan te leggen, waardoor te kennen gegeven wordt, dat zij van plan zijn voor de hoofdstad te vechten. Men zegt, dat de fascisten reeds uit Rome trekken naar Noord-Italië of Duitsland. De Joden zouden zich schuilhouden hoewel nog geen maatregelen tegen hen worden getroffen.

De Italiaanse reactie op de oproep tot arbeidsmobilisatie is zo min geweest, dat Duitse patrouilles begonnen zijn jonge Italianen op de straten aan te houden en hen vormen in arbeidsploegen. (Stockholm, (AP) 15.10).

GEALLIEERD COMMUNIQUÉ VAN NOORD AFRIKA.

„Te land: Hevige gevechten duren voort langs de linie van de rivier de Volturno. Onze troepen hebben verschillende bruggehoofden gevestigd niettegenstaande de krachtige vijandelijke weerstand. Voetvolk, tanks en andere wapens trekken over de Volturno. De Volturno is een formidabele hindernis met steile oevers en een snelle stroom. Ten Noorden van de Volturno-sector wordt goede voortgang gemaakt.

Casacalenda is veroverd. In de vroege morgen van 13 October werd een succesrijke landing uitgevoerd door onze troepen ten Noorden van de Volturno door landingsvaartuigen van de Koninklijke Marine. Doelen in hetzelfde gebied werden later gebombardeerd door lichte vlootstrijdkrachten.

„In de lucht: Zware bommenwerpers van de Noordwestelijke Afrikaanse luchtmacht vielen gisteren de rangeerterreinen te Terni aan en de spoorlijn ten Zuiden van Giulianova en ten Noorden van Pescara. Middelzware bommenwerpers vielen de vliegvelden te Argos in Hellas aan. Gevechtsbommenwerpers vernielden 3 vliegtuigen in het gebied van Pescara. Tijdens de nacht van 13 op 14 October vielen lichte bommenwerpers de spoorwegknooppunten en wegenkruispunten aan nabij Formia. Motorvoertuigen in het gebied van Chieti werden gebombardeerd en beschoten.

Drie locomotieven en vele wagens werden getroffen nabij Roseto, Decli en Abruzzi.

Bij al deze verrichtingen werden 4 vijandelijke vliegtuigen vernield. In de afgelopen nacht werden de spoorbrug en de electrische spoorbanen te Talamona aangevallen door nachtbommenwerpers. 2 Onzer vliegtuigen worden vermist." (Geallieerd Hoofdkwartier in Algiers, (AP) 15.10).

DUITSLAND PROTESTEERT BIJ PORTUGAL.

Het DNB deelde mede, dat de Duitse Regering door haar Ambassade in Lissabon een scherp protest heeft gedaan bij de Portugese Regering wegens het afstaan van bases in de Azoren aan de Britten. De nota zeide, dat Portugal hierdoor zijn onzijdigheid ernstig geschonden heeft. De Duitse Regering — aldus werd gezegd — houdt zich het recht voor regelingen te treffen welke uit de veranderde toestand voortspruiten. (New York, (AP) 15.10).

DE NIEUWE PROTECTOR VAN BOHEME-MORAVIË.

De radio van Berlijn zeide, dat Dr. Wilhelm Frick, wien Himmler opvolgde als Duitslands Minister van Binnenlandse Zaken, in Praag is aangekomen om de nieuwe post van Protector van Boheme-Moravië te aanvaarden. Frick is de vierde nazie, die naar het Tsjechoslowaakse protectoraat is gezonden sedert de post.

Behalve Reinhardt Heydrich de beul, die daar vermoord werd, waren er nog Von Neurath en Kurt Daluege. (Londen, (AP) 14.10).

MIHAILOVITSJ IN ACTIE.

Betrouwbare berichten zeggen, dat de strijdkrachten van Mihailovitsj op 30 September een stuk van 1 kilometer aan de hoofdspoorlijn tussen Nis en Skoplje hebben vernield. Over deze spoorlijnen gingen wel 50 treinen per dag met wapenen en troepen voor de Duitse strijdkrachten in Hellas. De troepen van Mihailovitsj zijn ook actief geweest in Serbië. Zij vernielden een trein met vijandelijke troepen in de tunnel op 20 kilometer ten Oosten van Pec. (Caïro, (AP) 14.10).

DE HELLEENSE REGERING EN DE ITALIAANSE OORLOGSVERKLARING.

De Helleense Regering is onwillig om zich officieel te binden aan de aanvaarding van Italië als mede-oorlogvoerend land door de Verenigde Landen. Men verwacht spoedig een verklaring van Premier Emanuel Tsouderos of een anderen Minister.

Tsouderos had eerder verklaard, dat de status van Italië geen verschil maakt in de Helleense eisen ten aanzien van de schuldigen in de oorlog. Men wijst er evenwel op, dat de Helleense guerrillero's de Italiaanse samenwerking tegen de Duitsers in Hellas hebben aanvaard. Men gelooft, dat de Helleenen een verklaring uit Londen en Washington zullen verwelkomen. (Caïro, (AP) 14.10).

MEXICO ZAL TROEPEN NAAR HET FRONT ZENDEN.

Het nieuwsblad „Excelsior" deelde mede, dat Mexico bereid is een expeditie-strijdmacht naar de gevechtsfronten te zenden. Het blad voorspelde, dat de troepen binnen zes maanden tijds zullen vertrekken. Het plan voor een meer actieve deelneming aan de oorlog zou zijn voorgesteld door een „groep jonge generaals, officieren van de generale staf en vliegers". Voorts zeide het blad, dat de Regering het idee gunstig gezind is (Mexico, (AP) 14.10).

NOG EEN MILLIOEN DUITSERS.

Een bericht uit Berlijn in het Zweedse blad „Tidningen" zeide, dat bijna een millioen Duitsers in honderden garnizoens over geheel Duitsland geoefend werden tijdens de zomer en thans gereed zijn voor dienst aan het front.

Een Duitse correspondent aan het Italiaanse front meldde nog, dat een der eerste divisies, welke de Wolga een jaar geleden bereikten, thans te Termoli vecht. Leden van de divisie hebben te Stalingrad gevochten (Stockholm, (AP) 14.10).

DE DUITSE CENSUUR IN DENEMARKEN.

De Duitse censuur verbiedt nu aan de Deense pers om in de koppen boven de Duitse berichten zulke uitdrukkingen te plaatsen als: „Volgens de plannen" en „Berlijn verneemt". Deense kringen zeiden dat de reden hiervan is dat zulke koppen de Denen deden lachen en de Duitse berichten bespottelijk maakten (Stockholm, (AP) 15.10).

BOMBARDEMENTEN OP JAPANSE DOELEN IN BIRMA.

Een communiqué van New Delhi deelt mede, dat B-24 zware bommenwerpers van de Noordamerikaanse 10e luchtmacht de brug over de rivier de Meza aanvielen ten Zuid-Westen van het spoorwegknooppunt Naba in Midden-Birma. De aanval vond plaats op 10 October. De brug ligt aan de hoofdlinie van de Birmaanse spoorweg tussen Mandalay en Myitkyina.

P-40 Gevechtsbommenwerpers bombardeerden en beschoten Japanse installaties te Taro en Laktsjang Ga in het Noorden van Birma. Er werden branden gesticht en men gelooft, dat een gebouw waar de Japanners hun hoofdkwartier hadden in lichterlaaie werd gezet. Drie verdiepingsgebouwen werden vernield te Laktsjang Ga. Van deze verrichtingen keerden alle vliegtuigen en bemanningen veilig terug. (New Delhi, (AP) 14.10).

ALLERLAATSTE NIEUWS.

— **Transocean** meldt, dat de Duitsers Zaporozhe in de nacht van Donderdag hebben ontruimd.

— **Een bericht uit Tokio** zeide, dat de Japanse Regering door haar Ambassadeur te Lissabon een protest heeft ingediend bij de Portugese Regering tegen de bezetting van de Azoren door Britse en Noordamerikaanse troepen.

— **Er heerst kalmte** in de stad Lissabon, terwijl de Regering maatregelen treft tegen mogelijke luchtaanvallen. Verschillende winkels zijn gesloten en schuilkelders worden aangelegd.

— **Radio-Algiers** zeide, dat de Duitsers opdracht gaven tot de ontruiming van de gehele Westkust van Italië ten Noorden van Ostia als voorbereiding op mogelijke nieuwe Geallieerde landing. Ostia ligt aan de monding van de Tiber op 16 kilometer ten Zuid-Westen van Rome.

— **Officieuze berichten** deelden mede, dat het belangrijke wegenkruispunt Vinchiaturo aan het Centrale Italiaanse front door de Geallieerden is veroverd. Vinchiaturo ligt op ongeveer 13 kilometer ten Westen van Gildone dat gisteren genomen werd.

— **Volgens het Duitse communiqué** doet het Rode leger hevige aanvallen langs de middenloop van de Dnjepr en ten Noorden van de Zee van Azov. De aanvallen zouden geen succes hebben.

— **In Birma** nemen de patrouille-activiteiten toe. De laatste dagen hebben verschillende botsingen plaatsgehad tussen Britse en Japanse patrouilles.

Gisteren ontvingen wij uit Paramaribo het droevig bericht van het overlijden van onze geliefde moeder, behuwdmoeder en grootmoeder

Jacoba Adolfina Russel

Hare Kinderen:

JOHAN RUSSEL (Curaçao)
ALEX RUSSEL „
RENE RUSSEL „
HENK RUSSEL (Aruba)

Met diepe droefheid moeten wij kennisgeven van het overlijden van den Heer

L. VELTMAN

Oprichter en eerste Voorzitter van het Apostolaat ter Zee, afd. Curacao.

Het Bestuur van het Apostolaat ter Zee (afd. Cur.)

N. B. **De ontvangst naar aanleiding van het 12½ jarig bestaan van het Zeemanshuis op hedenmiddag is tot nader datum uitgesteld.**

Heden overleed plotseling tot onze diepe droefheid mijn geliefde man en vader

L. VELTMAN

Weduwe C. W. Veltman—Doorneveld
en kinderen.

Op de 16e October a.s. hoopt onze vriend de Heer

Jac. B. Evertsz

de dag te herdenken waarop hij 25 jaren in dienst is van het Gouvernement van Curaçao.

Gedurende al deze jaren heeft de Heer EVERTSZ op de Inspectie der Belastingen, afdeling Douane, gewerkt en al zijn krachten geschonken voor zijn werk.

De Heer EVERTSZ is geen onbekende voor het Curaçaosche volk. Hij is immers de man, die altijd klaar stond en nog staat om het publiek te helpen.

Met deze gelegenheid bieden wij aan den Heer EVERTSZ onze gelukwenschen aan en spreken de hoop uit, dat hem vele jaren van geluk en voorspoed gegeven mogen zijn en waarvoor wij in diepe ootmoed Gods zegen afsmeken.

Enige vrienden en handelaren.

Kamer van Koophandel en Nijverheid.

De verkiezing van 3 leden voor de Kamer van Koophandel en Nijverheid zal plaats vinden op:

Woensdag 24 November 1943

van 9 uur v.m. — 12 uur des middags in het kantoorlokaal van de Kamer, Breedestraat (P) No. 13.

Aan de beurt van aftreden zijn de Heeren: J. L. PENHA Jr., W. F. G. MENSING en J. HAAYEN, die herkiesbaar zijn.

De Heer J. L. PENHA Jr. voornoemd heeft echter de wensch te kennen gegeven, niet voor herkiezing in aanmerking te komen.

De Secretaris.

Wij ontvingen het droevig bericht van het overlijden in Holland, te Almelo, van

Mr. Ph. F. de Haseth-Evertsz,

Oud President van het Hof van Justitie op Curaçao,
Ridder i/d orde v/d Nederlandsche Leeuw,
in den ouderdom van 82 jaar.

Namens de Familie,
J. A. Haseth, Jr.
J. E. F. Haayen-Kraff.

Ondergeteekende, betuigt langs deze weg aan allen haar hartelijken dank, die belangstelling hebben betoond bij en na het overlijden van haar onvergetelijken echtgenoot, de Heer

Jacinthus Nicolaas de Palm

in de ouderdom van 68 jaren op 2 October 11. te Bonaire.

Mede namens haar diepbedroefde kinderen,

Wed. HENRIETTE DE PALM.

Zeeman herdacht

door

JOHANNES H. G. MULDERS.

De radio en de nieuwsbladen hebben ons deze week het overlijden gemeld van Prof. Dr. Pieter Zeeman, hoogleraar in de experimentele natuurkunde aan de Rijks-Universiteit te Amsterdam. Daarmede heeft Nederland wederom één van zijn grote geleerden verloren, een man, aan wien de natuurwetenschappen zeer veel te danken hebben en die daarbij de Nederlandse naam over vrijwel de gehele beschaafde wereld een hogere klank heeft verleend.

Niet het voorrecht gehad hebbende ooit tot het gehoor van wijlen Prof. Zeeman te hebben behoord, zal ik niet trachten veel over den mens Zeeman te vertellen. Dat hij een goed mens en een van de oude stempel moet zijn geweest, leest u onmiddellijk af uit de rustige trekken van zijn enigszins gemoedelijk gelaat, waarvan een afbeelding vrijwel ieder natuurkundeboek siert.

Pieter Zeeman werd in 1865 te Zonnemeire, een klein plaatsje in Zeeland, uit een predikantsfamilie geboren. Pieter bezocht de H.B.S. te Zierikzee, studeerde Grieks en Latijn erbij en werd daarna ingeschreven als student in de Wis- en Natuurkunde te Leiden. De hoogleraren Kamerling-Onnes en Lorentz behoorden tot zijn leermeesters. In 1893 promoveerde hij tot doctor in de natuurkunde. Zijn proefschrift handelde over metingen van het verschijnsel van Kerr bij polaire terugkaatsing, een voor die tijd uiterst modern onderwerp, dat echter een zeer vaardig experimentator vereist. En op dit gebied, het experimenteren, onder moeilijke omstandigheden en op nieuwe terreinen, was Dr. Zeeman verwonderlijk knap en ik mag er misschien aan toevoegen, gelukkig tevens.

Binnen drie jaar na zijn promotie ontdekte hij een verschijnsel, waarnaar de gehele natuurkundige wereld vanaf Faraday, die toen reeds bijna 30 jaar dood was, zocht. Het opmerken van deze natuurkundige biezonderheid, te zijner ere algemeen het Zeeman-effect genoemd, heeft hem beroemd gemaakt over de gehele wereld.

Het zij mij vergund te trachten in het kader van deze korte gedachtenisrede iets van de betekenis van Zeemans vinding mede te delen.

Reeds tientallen jaren onderstelden de geleerden dat licht een electromagnetisch verschijnsel zou zijn, anders gezegd, dat het ontstaan van licht berust op het trillen van de kleinste electrische deeltjes in de moleculen en atomen van de lichtbron. Was deze onderstelling juist dan moest het mogelijk zijn door het aanbrengen van een electrisch of magnetisch veld licht-verschijnselen een verandering te doen ondergaan.

Omstreeks 1892 stelde onze beroemde landgenoot en leermeester van Zeeman, nu wijlen Prof. H. A. Lorentz zijn zg. electronen-theorie op, daarbij voortbouwende op de electromagnetische lichttheorie van Maxwell.

Daarin onderstelde Lorentz ook de electriciteit, evenals de materie, van atomistische structuur. Net zo goed als de stof, bestaat de electriciteit uit kleinste, niet verder te splitsen deeltjes, die Lorentz electronen noemde. Electriciteit en materie waren echter nauw verbonden, want de electronen waren in de gedachtengang van Lorentz tevens één der bouwstoffen van het atoom van alle elementen. Electronen waren de kleinst denkbare lichaampjes der materie met een zeer geringe bijna te verwaarlozen massa en een kleine negatieve lading. Deze electronen, waarvan ieder elementatoom er één of meer bezat, afhankelijk van de plaats van het element in het periodiek systeem, bewogen zich met grote snelheid rondom de zg. atoomkern, die positief geladen was en waarvan het gewicht nagenoeg gelijk was aan het atoomgewicht. M.a.w. bijna alle massa van een atoom zetelde in de kern.

Lorentz onderstelde nu verder, dat het uitstralen van licht veroorzaakt werd door trillingen van de kleinste negatief geladen deeltjes, de electronen, van de stof, waarvan de lichtbron gemaakt was. Was deze hypothese juist, dan moest het aanbrengen van een magnetisch veld in de lichtbron verandering in de lichtverschijnselen geven, want de met grote snelheid zich voortbewegende electronen zijn vergelijkbaar met electrische stroompjes, waarvan de beweging ook door een magneetveld beïnvloed kan worden.

Professor Lorentz kon op grond van zijn onderstellingen precies voorspellen, wat er moest gebeuren tengevolge van de aanwezigheid van een magnetisch veld en het wachten was slechts op een experimentator, in staat de proef te doen gelukken en de theoretische voorspellingen proefondervindelijk te bevestigen.

Het is de grote verdienste van Zeeman geweest daarin te slagen en wel op een wijze, die de stoutste verwachtingen overtrof. Heel in het kort komt de proef van Zeeman op het volgende neer. Hij ontwierp van een vlam, die lichtgevend was gemaakt door daarin een natriumzout te verbranden een spectrum en bracht daarna een zeer sterk magnetisch veld in de vlam aan.

U hebt allemaal wel eens een regenboog gezien, welke niets anders is als het spectrum van het zonlicht, door waterdruppels in de dampkring ontleend in zijn bestanddelen rood, oranje, geel, groen, blauw en violet. Het licht van een gloeiend verdund gas, bv. een lichtgevende neonbuis, kan men ook een spectrum laten vormen door het te laten vallen door een prisma of te laten terugkaatsen op een zg. tralie of rooster, een plaat met een zeer groot aantal zeer dicht bij elkaar gelegen fijne lijntjes. Bij een verdund gas krijgt men geen volledig kleurenspectrum maar enkele gekleurde lijnen, een zg. lijnenspectrum, dat kenmerkend is voor het in de lichtbron aanwezige soort gas of metaal. Vrijwel algemeen bekend zijn de dubbele gele lijn van natrium en de groene lijn van cadmium.

Professor Zeeman, toen nog geen hoogleraar, onderzocht in 1896 met behulp van een rooster van Rowland het lijnenspectrum van natrium en andere verdunde gloeiende dampen en gassen, waarbij de lichtbron geplaatst werd tussen de polen van een zeer sterke watergekoelde electromagneet in hoefijzervorm. Bij het inschakelen van het magneetveld splitsten de spectraallijnen zich in tweeën of in drieën, al naar mate men in de richting van de krachtlijnen of loodrecht daarop waarnam.

Eerstgenoemde splitsing noemt men een doublet (het zg. longitudinale Zeeman-effect), het tweede een triplet (het zg. transversale Zeeman-effect). Lorentz had dit voorspeld en bovendien aangegeven, dat het licht der gesplitste lijnen op een bepaalde manier gepolariseerd moest zijn, d.w.z. niet in alle richtingen trilde, maar slechts in enkele zeer biezondere richtingen, verschillend voor doublet en triplet. Dit alles wist Zeeman proefondervindelijk te bevestigen. Maar hij haalde nog veel meer resultaat uit zijn waarnemingen.

Uit de sterkte van het magneetveld en de verschuiving der spectraallijnen wist hij de verhouding van de electrische lading tot de massa van de kleinste trillende electrische deeltjes in de lichtgevende stof te berekenen en vond hij daarbij voor verschillende stoffen steeds eenzelfde getal, waarvan bovendien de waarde goed overeenstemde met dezelfde verhouding, gevonden bij proeven met kathodestralen, waarbij eveneens electronen optreden.

Hiermede had Zeeman proefondervindelijk 2 zeer belangrijke onderstellingen uit de theoretische natuurkunde bewezen, nl.:

a) Licht ontstaat door het bewegen van de kleinste electrische deeltjes in de stof;

b) die kleinste licht uitzendende electrische deeltjes zijn voor alle stoffen dezelfde en zijn identiek met de electrische deeltjes in kathodestralen, m.a.w. het bestaan van electronen was onomstotelijk komen vast te staan.

Hoewel de theorie over het wezen van het licht sindsdien oneindig veel ingewikkelder is geworden, vormt het zojuist genoemde nog steeds het fundament der moderne natuurkunde.

Lezers, ik zou schrijven over Zeeman, maar ik heb daarbij een ander groot man, nl. Lorentz, niet kunnen verzwijgen, omdat beider arbeid, theorie en experiment, zo nauw aan elkander verbonden zijn, dat het één niet zo kunnen bestaan zonder het ander. Evenmin zou het mogelijk zijn over Faraday te spreken of te schrijven zonder ook Maxwell te noemen. Beiden, Lorentz en Zeeman, werden dan ook voor het door hen bereikte resultaat ieder op eigen terrein, gelijkelijk geëerd toen hun in 1903 gezamenlijk de Nobelprijs voor Natuurkunde werd toegekend.

Na zijn ontdekking steeg Zeeman snel in aanzien. In 1897 lector, in 1900 buitengewoon hoogleraar geworden, werd hij in 1908 gewoon hoogleraar, tevens Directeur van het Natuurkunde laboratorium van de Rijks-Universiteit te Amsterdam. Zeeman was een uiterst vruchtbaar onderzoeker en schrijver. Van zijn hand verschenen zoveel publicaties op wetenschappelijk gebied, dat het mij niet mogelijk is u die hier op te sommen. Daarbij beperkte hij zich niet tot verschijnselen, direct samenhangende met het Zeeman-effect. Neen, over het gehele gebied der natuurkunde en zelfs op dat der scheikunde en sterrekunde strekte zijn arbeid zich uit. Hij was een zeer gewild medewerker voor wetenschappelijke tijdschriften en had een ruim aandeel in de totstandkoming van de grote moderne handboeken voor radiologie en natuurkundige optiek.

Binnen- en buitenlandse regeringen en vele buitenlandse universiteiten hebben hem onderscheiden met medailles en prijzen. Zo was hij doctor honoris causa van liefst 10 buitenlandse universiteiten. Alle grote landen in Europa en ook Noord-Amerika werden door hem bezocht voor het houden van biezondere voordrachten. Onder dat alles bleef Zeeman zeer eenvoudig en verdeelde zijn tijd over zijn colleges en het onderzoekingswerk op het Amsterdams laboratorium. Veel nieuwe methodes zijn door hem uitgewerkt, talloze instrumenten heeft hij verbeterd of vervangen. Na volbrachte dagtaak vond hij thuis nog tijd om de sterrenhemel te bestuderen met behulp van een telescoop. Hij is 78 jaar oud geworden. Een waarlijk voor de wetenschap vruchtbaar leven.

Professor Zeeman is niet meer. Men zal zijn uitgebreide kennis, zijn enorme experimentele gaven, zijn stimulans voor andere studerenden, node missen op het hem zo dierbare natuurkunde laboratorium te Amsterdam. Zijn eenvoudige woning op de Stadhouderskade is eenzaam geworden. Maar zijn geest zal voortleven in de schitterende werken, van zijn hand verschenen. De gedachtenis aan Zeeman en zijn betekenis voor de wetenschap zal nimmer kunnen tanen. Dat ook zijn ziel in vrede ruste.

Canada bestrijdt de hoest.

KOPPIG!

Meer dan honderd Nederlanders zijn vorige week in hechtenis gesteld wegens het verbergen van hun radio's, die zij bij de Duitsers hadden moeten inleveren.

VLUCHT IN DE VERZEKERING.

De slapte aan de beurzen door de restrictie, die op de geldhandel zijn gelegd, heeft geleid tot een „algemene vlucht in verzekering". De verzekeringmaatschappijen beleven een merkwaardige tijd. De „Nationale" bijvoorbeeld had het laatste jaar een productie van rond ƒ 108.000.000 (bijna twee maal zoveel als in 1939 en meer dan drie maal zoveel als in 1940).

Kerkberichten.

Week van 17 October t/m 24 October.
Zo.: Zestiende Zondag na het Octaaf van de H. Drievuldigheid.
Ma.: H. Lucas, de Evangelist.

De gelovigen worden dringend verzocht om zoveel mogelijk **'s morgens na de H. Mis of 's middags vóór zons-ondergang te komen biechten.**

CATHEDRALE ST. ANNA-KERK. Otrabanda.
Pastoor: M.J. v.d. Elsen O.P., tel. 1507

Zondag:
5.30 H. Mis.
7.30 Kindermis.
9.— Hoogmis (N.).
19.— Lof

Weekdagen:
6.— en 6.30 H. Mis.
Iedere dag om 19 uur Octobermaand-oefeningen.
Biechten: 's morgens na de H. Mis, op verzoek en na 16 uur, maar vóór donker.

H. ROZENKRANSKERK, Pietermaai
Pastoor: C. v.d. Looy, O.P. tel. 2170, spreekuren: 8 uur en 19.45 uur.

Zondag:
5.— H. Mis.
6.30 H. Mis.
8.— Kindermis.
9.— Hoogmis (P.)
19.— Lof.

Weekdagen:
5.30 H. Mis (beh. Za.)
6.— en 6.30 H. Mis
Iedere avond om 19 uur Lof.
Biechten: na Lof. Zaterdag na 16 uur

H. FAMILIE-KERK, San Mateo.
Pastoor: Th. Exler, O.P., tel. 2413

Zondag:
5.— H. Mis.
6.15 H. Communie uitreiken.
6.30 H. Mis.
7.45 Kindermis.
9.— Hoogmis.
19.— Lof.

Weekdagen:
6.— en 6.30 H. Mis.
Iedere avond om 19 uur Octoberlof.
Do.: 7.— Congregatie voor de meisjes.
19.— Lof.
Biechten: na Lof. Zaterdag de gehele dag.
Iedere 2e en 4e Zondag van de maand Predicatie in het Nederlands.

KERK O.L.V. VAN DE BERG CARMEL, Groot Kwartier.
Pastoor P. Elie O.P., tel. 1967, spreekuur: 8 — 10 uur, Zon-, feest- en weekdagen.

Zondag:
5. H. Mis.
7.30 Kindermis.
8.30 Hoogmis (N. en P.).
18.— Lof met Rozenhoedje in het Spaans ter intentie van de Colombiaanse arbeiders.
Weekdagen: 6.30 en 7— H. Mis.
Biechten: elke dag na H. Mis en Zaterdagmiddag.

KERK VAN HET H. HART, Janwé.
Pastoor A. C. de Valk O.P., tel. 2365, **spreekuur 7 — 8.15 uur beh. Zondag.**

Zondag:
5.30 H. Mis.
8.30 Hoogmis (P.)
17.— Lof.
Weekdagen: 6.30 H. Mis (behalve Zaterdag).
Biechten: elke dag na H. Mis tot 9 uur. Za. van 16 tot 18 uur.

H. TERESIA-KERK, Juicio.
Pastoor H. Penninx O.P. tel. 1367, spreekuur: 7—9 uur (behalve Zondag).

Zondag.
5.— H. Mis (P.); 8.— Hoogmis
19.— Lof.
Weekd.: 6.30 H. Mis (behalve Zat.).
Za.: 7.— Kindermis.
Biechten: 's morgens na H. Mis tot 8 uur: Zat. van 16 — 19 uur.

KAPEL ST. MARTINUS-GEST.
Zo.: 7.— H. Mis; 16.— Lof.
Weekd.: 6.— H. Mis.
Di.: 16.— Lof
Do.: 17.15 — 18.15 **Aanbidding voor** de vrede (N).

KERK H. FRANCISCUS VAN ASSISIË, Oranjestad — Aruba.
Pastoor Th. Bartel O.P., tel. 34; spreekuren: alle weekdagen van 7.15—8.15 uur, alsmede om 10 uur **en om** 18.30 behalve 's Zaterdags.

Zondag:
5.30 H. Mis.
7.30 Kindermis.
8.45 Hoogmis.
18.30 Lof.
Weekd.: HH. Missen om 6 en 6.30 uur.
Donderdags 18.30 uur lof ter ere van het Allerheiligst Sacrament.
Biechten: Alle weekdagen onder en na de HH. Missen en 's namiddags om 15.30 uur. 's Zaterdags bovendien van 15.30 tot 19 uur.

Bekendmaking.

Wijziging en Aanvulling der lijst van maximumprijzen, volgens Beschikking No. 4694 ddo. 13 October 1943.

Voor den Kleinhandel:

Bier (Colombiaansch) Costena	per flesch, bij verkoop door vergunninghouders	f. 0.90
	per flesch, bij andere verkoop dan hiervoor genoemd	„ 0.80

Voor den Groothandel:

Bier (Colombiaansch) Costena	per 60 flesschen	f. 42.—
	bij andere hoeveelheden naar evenredigheid.	

Het Hoofd van het Bureau voor Sociale- en Economische Zaken.